

Internetconsultatie nadere uitwerking standaardverpakking voor sigaretten en shag

DEEL I – REACTIE OP DE CONSULTATIEVRAAG

Denkt u dat de voorgenomen verpakkingseisen technisch haalbaar en uitvoerbaar zijn?

Wij, 32 organisaties die zich inzetten voor het laten opgroeien van een Rookvrije Generatie, zijn een groot voorstander van de invoering van neutrale verpakkingen. Want zo komen we tot een Rookvrije Generatie.

De invoering van standaardverpakkingen levert wat ons betreft een belangrijke bijdrage aan het beschermen van kinderen tegen de verleiding om te beginnen met roken. Uit de beoordeling van de mogelijke impact van het Nationaal Preventieakkoord door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu blijkt dat de invoering van standaardverpakkingen een noodzakelijk onderdeel is van een integraal pakket van maatregelen om te komen tot een Rookvrije Generatie. Dit wordt ook aangegeven in de toelichting bij deze ministeriële regeling. Wetenschappelijk onderzoek laat zien dat deze maatregel effectief is¹. Zo kunnen neutrale verpakkingen eraan bijdragen dat tabaksproducten als minder aantrekkelijk worden gezien en dat het bewustzijn over de schadelijkheid van roken wordt vergroot². Dit zijn belangrijke mechanismen als het gaat om de bescherming van kinderen tegen de verleiding om te gaan roken.

Wij zijn blij met de voorgenomen uitwerking van de maatregel.

Wij zien het als positief dat de huidige limitatieve lijst van verboden beperkingen wordt omgezet naar een regeling waarin expliciet is opgenomen wat nog wél mag.

Met een limitatieve lijst van verboden uitingen bedenkt de tabaksindustrie steeds nieuwe aantrekkelijke elementen die niet zijn voorzien in de lijst. Uit de toelichting op deze ministeriële regeling blijkt dat we dat ook in Nederland zien: sinds de inwerkingtreding van het verbod op (een limitatieve lijst van) uitingen van glitter en glamour, zijn er nieuwe verpakkingen op de markt verschenen die vanwege de kleurstelling een duurzame en gezondere indruk maken.

Met de uitwerking van deze regeling is alleen maar toegestaan wat in deze regeling is opgenomen. Daarmee wordt de industrie de mogelijkheid ontnomen om aantrekkelijke elementen te plaatsen op de verpakkingen. Hiermee worden kinderen beschermd tegen de verleidingen van aantrekkelijke verpakkingen van sigaretten en shag.

De voorgenomen verpakkingseisen zijn technisch goed haalbaar en uitvoerbaar. Dit is gebleken in diverse andere landen die deze maatregel met deze verpakkingseisen hebben ingevoerd (Australië, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Ierland, Hongarije, België, Groot-Brittannië en Frankrijk). Wij vinden het positief dat de Nederlandse overheid in de uitwerking van de maatregel dezelfde kleuren en materialen toepast die ook gebruikt worden in de andere landen. Dat zorgt voor internationale uniformiteit in het uiterlijk van de verpakkingen.

¹ review, gepubliceerd in de toonaangevende Cochrane Database of Systematic Reviews: McNeill, A., Gravelly, S., Hitchman, S.C., Bauld, L., Hammond, D. and Hartmann-Boyce, J. (2017). Tobacco packaging design for reducing tobacco use. Cochrane Database of Systematic Reviews, Issue 4. Art. No.: CD011244. Beschikbaar via:

<https://www.cochranelibrary.com/cdsr/doi/10.1002/14651858.CD011244.pub2/full> En deze rechterlijke uitspraak uit het Verenigd Koninkrijk: <https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2016/05/bat-v-doh-judgment.pdf> (waarin het bewijs dat wordt gehanteerd door de overheid wordt beschreven als overtuigend, substantieel en overweldigend eenzijdig, terwijl het bewijs van de tabaksindustrie wordt beoordeeld als niet in overeenstemming met internationale best practices).

² Dit geldt nadrukkelijk ook in aanvulling op de eisen uit de Europese Tabaksproductenrichtlijn (waarmee grafische gezondheidswaarschuwingen verplicht worden gesteld). Zie bijvoorbeeld: Babineau, K. & Clancy, L. (2015). Young people's perceptions of tobacco packaging: a comparison of EU Tobacco Products Directive & Ireland's Standardisation of Tobacco Act. BMJ Open, 5, e007352. Beschikbaar via: <https://bmjopen.bmj.com/content/5/6/e007352>.

Aandachtspunt 1: Geen onderscheid tussen producten

Kinderen rookvrij laten opgroeien, betekent wat ons betreft vrij van het gebruik van álle tabaksproducten en aanverwante producten, zoals bijvoorbeeld e-sigaretten. Ook voor e-sigaretten geldt dat het gebruik ervan gezondheidsrisico's met zich meebrengt. Bovendien zijn deze producten ook verslavend en een mogelijke opstap naar het gebruik van andere tabaksproducten. Als het gaat om neutrale verpakkingen (als een van de maatregelen om de verleiding voor kinderen te beperken), worden deze producten wat ons betreft dan ook gelijk gesteld aan tabaksproducten.

Daarom vinden wij het een gemiste kans dat de invoering van neutrale verpakkingen in eerste instantie wordt beperkt tot sigaretten en shagtabak. Wat ons betreft worden alle tabaksproducten en aanverwante producten (zo snel mogelijk) gelijk behandeld. De regering *overweegt* om neutrale verpakkingen voor sigaren en elektronische dampwaar in 2022 in te laten gaan. Wij roepen de regering op om nog gedurende deze Kabinetsperiode wetgeving hiervoor naar de Kamer te sturen.

Aandachtspunt 2: Stel neutrale eisen aan het tabaksproduct zelf

Met de invoering van neutrale verpakkingen, zetten we een volgende stap in de goede richting om te komen tot een Rookvrije Generatie. In landen waar neutrale verpakkingen al verplicht zijn zien we dat tabaksfabrikanten het tabaksproduct zelf aantrekkelijker proberen te maken³. Wij hechten er dan ook waarde aan dat er op korte termijn wetgeving komt om ook eisen aan het uiterlijk van tabaksproducten zelf te stellen, zodat deze ook neutraal worden (in lijn met de internationale best practices). Wij roepen de regering op om hier haast mee te maken.

³ Zie onder meer: Daube, M. & Chapman, S. (2014). The Australian's disassembling campaign on tobacco plain packaging. The Medical Journal of Australia, 201, 191-192. Beschikbaar via: <https://www.mja.com.au/journal/2014/201/4/australians-disassembling-campaign-tobacco-plain-packaging>; Onderzoeksinstituut IVO (2019, februari). Tabaksindustrie in verzet tegen Preventieakkoord. Beschikbaar via: <https://ivo.nl/tabaksindustrie-in-verzet-tegen-preventieakkoord/>

Deel II – Achtergrondinformatie over de deelnemende organisaties

De 32 deelnemende organisaties zijn partners van de Alliantie Nederland Rookvrij. Samen met een groeiend aantal partijen en individuen zetten deze organisaties zich in voor het laten opgroeien van een Rookvrije Generatie.

De organisaties vinden dat ieder kind het recht heeft om rookvrij op te groeien. Iedere ouder zou de kans moeten krijgen om zijn of haar kind rookvrij op te laten groeien: vrij van blootstelling aan tabaksrook en de verleiding om te gaan roken. De organisaties zijn dan ook blij dat de ambitie om te komen tot een Rookvrije Generatie een belangrijke doelstelling is geworden in het Nationaal Preventieakkoord. Met het doorvoeren van álle afspraken uit het akkoord, kan een mooie volgende stap gezet worden op weg naar het realiseren van deze doelstelling.

Het belang van een Rookvrije Generatie – en daarmee van het maatregelenpakket uit het Nationaal Preventieakkoord – is groot. Roken is veruit de belangrijkste vermijdbare oorzaak van ziekte en sterfte in Nederland. Jaarlijks overlijden er meer dan 20.000 mensen aan de gevolgen van roken en meerroken. En toch beginnen er iedere week weer honderden kinderen met dagelijks roken. Als zij blijven roken, is de kans dat zij overlijden aan de gevolgen daarvan groter dan 50%.

Bovendien is er in de maatschappij een breed draagvlak voor het beschermen van kinderen tegen de gevaren van roken: 86% van de Nederlandse volwassenen vindt dat de overheid maatregelen moet nemen om kinderen te beschermen tegen tabaksrook en 85% vindt dat de overheid maatregelen moet nemen om kinderen te beschermen tegen de verleidingen van tabaksproducten. 80% is voorstander van maatregelen vanuit de overheid om er voor te zorgen dat jongeren (onder de 18 jaar) niet beginnen met roken⁴.

De namen van de 32 deelnemende organisaties zijn: ABN AMRO, Aesculaap Medische Assistentie, Alfa College, gemeente Berg en Dal, Body en Mind Lifestyling, Catharina Ziekenhuis, Christelijke Scholengemeenschap Groningen, Cohesie Cure & Care, Elaa, GGD Fryslan, GGD-GHOR, GGD Hollands Midden, Hersenstichting, Hogeschool Leiden, Huis voor de Sport Groningen, IFMSA-NL, Kids First COP Groep, Medisch Centrum Leeuwarden, MostWare, Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde, Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde, Nederlandse Vereniging voor Obstetrie en Gynaecologie, Novadic Kentron, ONVZ, ROC Noorderpoort, gemeente Roermond, gemeente Rotterdam, SineFuma, Stichting Rookvrij en fitter, Trombose Stichting, Vereniging voor Verslavingsgeneeskunde Nederland, Verslavingskunde Nederland.

⁴ Onderzoek uit april 2019, uitgevoerd door Kantar Public onder 1127 Nederlanders (van 18 jaar en ouder), in opdracht van KWF Kankerbestrijding.